

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
EXPUNERE DE MOTIVE
Propunere Legislativă pentru modificarea și completarea unor acte normative în
domeniul străinilor

Descrierea situației actuale:

Aderarea României la Uniunea Europeană a determinat, în ultimii ani, modificări substanțiale ale normelor de drept care reglementează regimul străinilor în țara noastră, în vederea asigurării conformității cu legislația Uniunii Europene în domeniu și cu alte instrumente internaționale la care statul român, sau Guvernul, sunt parte.

Implementarea măsurilor adoptate la nivelul Uniunii Europene în cadrul politicilor legate de imigrare asigură participarea în mod adecvat a României la gestionarea eficientă a fluxurilor migratorii la nivelul întregii Uniuni, în special prin aplicarea unor standarde comune cu celelalte state membre în ceea ce privește tratamentul străinilor aflați în situație de ședere legală, dar și prin prevenirea imigrării ilegale.

Regimul străinilor, inclusiv aspectele privitoare la condițiile de imigrare și la protecția drepturilor acestora, se integrează în domeniul principal de competență partajată al Uniunii Europene denumit „*spațiul de libertate, securitate și justiție*”.

Potrivit art.79 alin.(1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, „*Uniunea dezvoltă o politică comună de imigrare, al cărei scop este de a asigura, în toate etapele, gestionarea eficientă a fluxurilor de migrare, tratamentul echitabil al resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală în statele membre, precum și prevenirea imigrării ilegale și a traficului de persoane și combaterea susținută a acestora*”.

Pentru realizarea acestei politici comune, la nivelul Uniunii Europene au fost adoptate o serie de acte legislative, atât regulamente cât și directive, în funcție de elementele principale ce compun regimul străinilor pe teritoriul Uniunii, printre care se numără și stabilirea condițiilor de intrare și ședere a străinilor în scop de cercetare, studii, formare profesională, schimb de elevi, servicii de voluntariat și muncă *au pair*.

În acest sens a fost adoptată Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 *privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă au pair (reformare)*, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L, nr.132 din data de 21 mai 2016.

Directiva (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului vizează reformarea Directivei 2004/114/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 *privind condițiile de admisie a resortisanților țărilor terțe pentru studii, schimb de elevi, formare profesională neremunerată sau servicii de voluntariat* și a Directivei 2005/71/CE a Consiliului din 12 octombrie 2005 *privind o procedură specială de admisie a resortisanților țărilor terțe în scopul desfășurării unei activități de cercetare științifică*, în vederea remedierii unor deficiențe constatate pe durata aplicării celor două directive referitoare la condițiile de admisie, drepturile, garanțiile procedurale, accesul studenților la piața forței de muncă în timpul studiilor acestora și dispozițiile privind mobilitatea în interiorul Uniunii.

De asemenea, a rezultat necesitatea reglementării unor aspecte cu privire la căutarea unui loc de muncă pentru cercetători și studenți și a unei mai bune protecții a lucrătorilor *au pair*, care nu intră sub incidența Directivelor 2004/114/CE și 2005/71/CE.

Astfel, un obiectiv major al Directivei (UE) 2016/801 îl reprezintă facilitarea mobilității pentru cercetători și studenți precum și instituirea obligației în sarcina statelor membre de a acorda categoriilor de străini care fac obiectul acesteia, un tratament egal cu cel al propriilor cetățeni, în raport cu anumite domenii ale vieții sociale.

De asemenea, directiva stabilește condițiile de intrare și de ședere pe o perioadă mai mare de 90 de zile pe teritoriul statelor membre a resortisanților țărilor terțe și a membrilor de familie ai acestora, precum și drepturile lor, în ceea ce privește cercetarea, studiile, formarea profesională, serviciul de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă *au pair*;

La nivel național, cadrul normativ integrat politicii comune a Uniunii Europene în materia menționată mai sus este reprezentat de:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de
- Ordonanța Guvernului nr.25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România.

Schimbări preconizate:

Prin prezenta propunere legislativă se are în vedere modificarea și completarea OuG nr.194/2002 și a OG nr.25/2014 în sensul asigurării transpunerii Directivei (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2016 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă *au pair* (reformare), astfel:

I. Modificarea și completarea OuG nr.194/2002, prin:

- introducerea unor definiții astfel încât să se asigure corelarea, din punct de vedere terminologic, dar și conceptual, cu prevederile Directivei (UE) 2016/801;
- stabilirea unor condiții pentru categoria străinilor intrați în România în baza convențiilor internaționale sau actelor normative prin care aceștia sunt exonerati de la obligativitatea obținerii vizei, în contextul încălcării reglementărilor în domeniul legislației naționale privind regimul străinilor în România (în principal pe cele privind încadrarea în muncă);
- modificarea art.6 alin.(1) lit.h) în sensul stabilirii condiției ca străinii să nu fie semnalati de autoritățile competente ca prezentând un pericol pentru apărarea și securitatea națională, ordinea, sănătatea ori morala publică; o dispoziție similară privind semnalarea este conținută de art.8 alin.(1) lit.b) din OuG nr.194/2002 care prevede ca și condiție ca străinii să nu fie semnalati de organizații internaționale la care România este parte sau de instituțiile specializate în combaterea terorismului; această modificare rezultă din necesitatea practică de reglementare clară a acestui aspect; o dispoziție similară este propusă și la art.50 alin.(2) lit.a¹) din propunere;
- modificarea art.8 alin.(2) lit.a) în sensul circumstanțierii gravității infracțiunilor pentru care organele poliției de frontieră au posibilitatea de a nu permite intrarea străinilor pe

teritoriul României; astfel, sunt avute în vedere infracțiunile săvârșite, cu intenție, pe teritoriul României ori în străinătate, pentru care i s-a aplicat străinului o pedeapsă privativă de libertate mai mare de 3 ani; astfel, în forma actuală a textului normativ sunt incluse toate infracțiunile, fără a fi stabilit un grad de pericol al faptei, aspect care poate conduce la o aplicare neunitară a normei în cauză;

- completarea art.11 cu noi dispoziții în sensul reglementării situației de încetare a dreptului de ședere al străinilor intrați în România în baza convențiilor internaționale sau actelor normative prin care aceștia sunt exonerati de la obligativitatea obținerii vizei, în situații expres și limitativ determinate, care privesc regimul străinilor în România; astfel, în practică au fost depistate cazuri de străini a căror intrare pe teritoriul României s-a făcut în baza pașaportului biometric, și au fost identificați ca desfășurând activități lucrative cu încălcarea prevederilor referitoare la încadrarea în muncă a străinilor; or, în prezent, în forma actuală a textului normativ față de această categorie de străini nu poate fi dispusă măsura revocării dreptului de ședere și nu le pot fi emise decizii de returnare, aspect care este propus a fi remediat prin modificarea adusă actului normativ în discuție; astfel, măsura propusă are rolul de a sancționa comportamentul ilicit al străinului care a fost depistat că nu a respectat regimul străinilor în România în situațiile expres prevăzute în propunerea legislativă;
- stabilirea mențiunilor necesar a fi înscrise atât în colantele de vize, cât și în permisele de ședere eliberate străinilor;
- reglementarea unor aspecte legate de exercitarea dreptului de ședere temporară în scop de studii și de cercetare științifică, în cadrul unei mobilități, precum și pentru membrii de familie ai acestora;
- reglementarea dreptului de ședere temporară pentru străinii care desfășoară activități în cadrul unor programe de voluntariat, pentru străinii care desfășoară activități de cercetare științifică, pentru lucrătorii *au pair*, precum și pentru străinii aflați la studii, formare profesională, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale;
- corelarea, în tot cuprinsul actului normativ, a dispozițiilor referitoare la nivelul salariului minim brut pe țară garantat în plată, având în vedere că referința, la nivel național (stabilită prin hotărâre a Guvernului), este la salariul *brut* pe țară garantat în plată, iar nu la cel *net*;
- reglementarea conținutului acordului de primire încheiat de străinul titular al unui permis de ședere în scop de cercetare, cu unitatea de cercetare-dezvoltare din România;
- stabilirea posibilității suspendării termenului de soluționare a cererilor de prelungire a dreptului de ședere, pentru toate categoriile de străini, în cazul în care informațiile sau documentele furnizate la momentul depunerii cererii (și pe care se întemeiază cererea pentru prelungirea dreptului de ședere), sunt necorespunzătoare sau incomplete; dacă străinul nu furnizează documentele solicitate până la termenul instituit în acest sens, cererea de prelungire a dreptului de ședere poate fi respinsă;
- reducerea nivelului salarial pentru lucrătorii înalt calificați, de la *cel puțin 4 ori*, cum este reglementat în prezent, la nivelul de *cel puțin 2 ori* câștigul salarial mediu brut aflat în plată;
- corelarea cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, în sensul utilizării sintagmei „forma de învățământ cu

frecvență” în locul formulei „forma de învățământ zi”, cum apare reglementată în prezent;

- reglementarea aspectelor legate de prelungirea dreptului de ședere temporară în scop de muncă în calitate de lucrător *au pair*, pentru lucrătorii stagiari, în scop de studii, respectiv, în scop de studii în cadrul unei mobilități pe termen scurt sau pe termen lung), pentru desfășurarea de activități de voluntariat, precum și pentru desfășurarea de activități de cercetare științifică;
- indicarea faptului că minorii pot dobândi un drept de ședere pe termen lung numai în condițiile în care cel puțin unul dintre părinți beneficiază de acest drept pe teritoriul României; această modificare rezultă dintr-o necesitate practică întrucât au fost identificate situații în care părinții, deși nu se bucurau de un drept de ședere pe termen lung în România, solicitau acordarea dreptului pentru minori, invocând excepția că s-au născut în România; de asemenea, modificarea are în vedere recente amendamente aduse Legii nr.21/1991 a cetățeniei române, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- reglementarea unor aspecte privind stabilirea vârstei minorului neînsoțit atunci când există dubii serioase cu privire la minoritatea acestuia precum și la posibilitatea efectuării unor expertize medico-legale de evaluare a vârstei;
- instituirea, în cadrul măsurii de revocare a dreptului de ședere pe termen lung, a unei limite superioare la care să se raporteze Inspectoratul General pentru Imigrări, și anume rezidentul permanent constituie o amenințare la adresa ordinii publice urmare a infracțiunilor săvârșite cu intenție pe teritoriul României, pentru care i s-a aplicat străinului o pedeapsă privativă de libertate mai mare de 5 ani; acest prag a fost stabilit prin raportare la gravitatea infracțiunilor și a pedepselor aplicate potrivit legislației penale române; această delimitare este necesară în contextul efectuării testului proporționalității stabilit la art.77 alin.(6) din OuG nr.194/2002;
- reglementarea posibilității ca Inspectoratul General pentru Imigrări, pe baza unei analize circumstanțiale și individuale, cu respectarea principiului proporționalității, să decidă cu privire la emiterea deciziei de returnare sau să amâne emiterea acesteia până la finalizarea procedurii de prelungire a dreptului de ședere temporară sau de acordare a dreptului de ședere pe termen lung; această măsură este de natură a descuraja fraudele la sistem prin încercarea străinului de a depune cereri repetate, exclusiv în scopul de a nu fi dispusă împotriva acestuia măsura revocării sau anulării dreptului de ședere și, implicit, a îndepărtării de pe teritoriul României;
- reglementarea unor aspecte privind suportarea cheltuielilor de executare a măsurilor de îndepărtare, de către entitatea gazdă, pentru străinul care a fost acceptat în cadrul contractului de formare profesională și care a rămas pe teritoriul României după încetarea dreptului de ședere;
- stabilirea contravenției și a cuantumului sancțiunii acesteia pentru împiedicarea în orice mod a lucrătorilor Inspectoratului General pentru Imigrări de a exercita, total sau parțial, controale în mediile și locurile frecventate de străini.

II. Modificarea și completarea OG nr.25/2014, prin:

- definirea termenilor și sintagmelor ce se utilizează în cuprinsul propunerii, în corelare cu modificările aduse OuG nr.194/2002 și cu prevederile Directivei (UE) 2016/801;

- clarificarea unor aspecte privind situațiile în care străinii pot fi încadrați în muncă fără aviz de angajare;
- detalierea condițiilor de acordare a avizului de angajare pentru lucrători *au pair*, în sensul celor prevăzute de Directiva (UE) 2016/801;
- reducerea nivelului salarial pentru lucrătorii înalt calificați, de la *cel puțin 4 ori*, la nivelul de *cel puțin 2 ori* câștigul salarial mediu brut, în corelare cu modificările propuse a fi aduse OuG nr.194/2002;
- sancționarea angajatorilor care împiedică, în orice mod, lucrătorii Inspectoratului General pentru Imigrări să exercite, total sau parțial, controale la sediul acestora precum și în cazul nerespectării obligației de a pune la dispoziția lucrătorilor IGI, în termenul stabilit de aceștia, documentele și informațiile solicitate, necesare finalizării controlului.

Având în vedere că termenul de transpunere a Directivei (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului se împlinește la data de 23 mai 2018, ținând cont de faptul că obligația de transpunere a unei directive a Uniunii Europene este considerată de Comisia Europeană îndeplinită numai atunci când îi sunt comunicate actele normative naționale care asigură transpunerea integrală, astfel cum au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, solicităm adoptarea prezentei propuneri legislative în procedură de urgență.

În cazul în care nu se asigură transpunerea la termen a directivei de referință, România riscă obligarea la plata unei sume forfetare, a cărei valoare minimă este de 1.887.000 euro și/sau a unor penalități în euro pe fiecare zi de întârziere, calculate din ziua comunicării unei eventuale hotărâri de condamnare de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, și până în ziua în care s-ar pune capăt încălcării.

Inițiatori: Senator Șerban NICOLAE

Senator Adrian Nicolae DIACONU